

vaná spory vlastním jménem prováděti, když jim vedle § 1 a 2 odstavce první nařízení ze dne 9. března 1898 čís. 41 ř. zák. ani samostatné zastupování podniků železničních ve sporech nepřísluší, nýbrž uloženo je výhradně finanční prokuratuře jako orgánu státnímu, pro to zřízenému. Nemůže tudíž býti pochybnosti, že žalované straně, tak jak byla označena žalobcem, schází procesní způsobilost a že proto rozsudek i dosavadní řízení proti ní jako takové trpí zmatečností. Poněvadž vedle ustanovení § 6 c. ř. s. jest soudu na nedostatek této způsobilosti vzítí zřetel z moci úřední v každém období sporu a, kde tento nedostatek odstraniti lze, jest příslušný k tomu poukaz vydati, by tak řízení zmatečné bylo ozdraveno, mohl arci odvolací soud sám naříditi, čeho k odstranění vady potřebí bylo, v tomto případě tím spíše, když i jemu bylo zjevno z udání sporných stran, že žaloba řízena jest dle žalobcova úmyslu proti bývalému c. k. eráru, z kteréhož důvodu bylo, také řízení o ní usnesením ze dne 20. srpna 1919 přerušeno a pak k návrhu finanční prokuratury podaného výslovně jménem bývalého c. k. eráru jako strany žalované podle usnesení ze dne 25. září 1919 zase znovu zahájeno. Nicméně uznal-li odvolací soud účelnějším, by žalobce výslovně prohlásil, proti komu jako svému dlužníku nárok uplatňuje, aby totiž, když náhradu na bývalém c. k. eráru požadovati zamýšlí, svou prosbu žalobní také v tom smyslu opravil, nelze postupu tomu ničeho vytknouti, poněvadž žalované straně musí býti poskytnuta příležitost, aby jasně a určitě prohlásila, pokládá-li zmíněnou opravu žaloby za její změnu či jde-li tu jediné o správné označení strany žalované, zdali dosavadní řízení schvaluje, či, má-li s ohledem na provedenou změnu nové námitky a jak tu svůj dosavadní přednes doplňuje, načež, aby soud dle výsledku tohoto jednání učinil rozhodnutí, je-li nedostatek napraven, řízení vadné ozdraveno a k novému věcnému rozhodnutí zralé. Prohlášení žalobcovo v dovolacím rekursu nestačí, jelikož v řízení rekursním protistrana o něm vysloviti se nemůže.

Č. 521.

Za rozepré o zrušení smlouvy nájemní pokud se týče před uplynutím lhůty výpovědní lze naříditi prozatímní opatření vnucenou správou nájatého předmětu.

(Rozh. ze dne 18. května 1920, R I 296/20.)

Majitel lázní, dav nájemci čtvrtletní výpověď, jejíž konec spadal právě do lázeňské sezony, žádal, by k zajištění nároku ustanoven byl správce lázní. Soud první stolice návrhu vyhověl. Důvody: Návrh na povolení žádaného prozatímního opatření je odůvodněn předpisy §§ 378, 381 čís. 2 a 382 čís. 2 ex. ř., neboť: Nárok, jehož zajištění se žádá, jest osvědčen soudní čtvrtletní výpovědí danou navrhovatelem nájemci z nájmu lázní a odstavcem XVIII. nájemní smlouvy. Dle téže smlouvy rozumí se letní sezonou nejméně období od 1. června, spadá tudíž doba předání lázní, odpovídající osvědčenému zajišťovanému nároku, do doby sezonní. Skutečnosti tyto, dále pak samozřejmý vliv, jaký doba přípravná, zahájení sezony předcházející, vykonati může na prosperitu a pověst lá-

zeňského podniku v oné letní sezoně a nadál vůbec, osvědčují samy dostatečně ohrožení podniku v případě, kdyby týž podnik v době, letní sezoně předcházející, měl zůstat ve správě dosavadního nájemce, osvědčují ohrožení tím větší v případě, že by předávání rozsáhlého objektu lázeňského vzhledem k povaze jeho měla se díti teprve ze sezony samé, a hrozí škodcu, zejména pokud se týče dobré pověsti lázeňského podniku, stěží nahraditelnou. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Navrhovatel žádá o zajištění nároku, plynoucího ze smlouvy nájemní a uplatňovaného výpovědí, současně podanou. Výpověď tato jest dána zřetelem k ustanovení odst. XVIII. smlouvy, ježto rekurent podmínek smlouvy neplní. Dle zmíněného ustanovení smlouvy je navrhovatel pouze oprávněn žádati na nájemci, aby po uplynutí čtvrtletní výpovědní lhůty plnil dle ustanovení odstavce XXI. smlouvy zejména, aby najatý předmět včas vyklidil a odevzdal, navrhovatel nemá však nároku, aby nájemce ihned po doručení výpovědi v užívání předmětu toho byl omezován. Nemůže padati na váhu, že lhůta výpovědní končí se v plné lázeňské sezoně, což na jednotnou správu podniku lázeňského škodlivý vliv míti může, neboť dle odstavce XVIII. smlouvy končila zimní sezona koncem února, kdy navrhovatelka výpověď dáti již mohla. Poněvadž navrhovatelka nemá osvědčeného nároku na okamžité odevzdání lázní, neměl první soud prozatimní opatření správou najatého předmětu povoliti. Je tedy rekurs odůvodněn a slušelo v odpor vzaté usnesení již proto, že zajištěný nárok není osvědčen, změnití a návrh zamítnouti, aniž by bylo třeba řešiti otázku, zdali tu je nebezpečí, jaké vyžaduje § 381 čís. 2 ex. ř., jehož se navrhovatel dovolává.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Navrhovatel tvrdí, že odpůrce počínal si způsobem, ohrožujícím dobrou pověst a zdárné provozování lázeňského podniku. Kdyby toto tvrzení bylo náležitě osvědčeno, byl by ovšem návrh opodstatněn. Měl by pak navrhovatel nárok na to, by lázeňský podnik byl po uplynutí výpovědní lhůty vrácen ve stavu nezhoršeném (§ 1109 obč. zák.), a zameziti tomu, by odpůrce svým chováním v mezičase dobré pověsti a zdaru podniku dále nezhoršil, bylo by právě úkolem navrženého prozatimního opatření. Cís. nařízení ze dne 16. listopadu 1858 čís. 213 ř. z. o řízení v rozepřích ze smlouvy nájemní připouštělo výslovně, by za řízení nařízena byla sekvestrace najatého předmětu, bylo-li ho používáno protismluvně nebo takovým způsobem, jímž předmět zřejmě vydán byl zhoršení nebo znehodnocení neb ohrožen byl škodou nenapravitelnou (§ 14). Platný civilní řád soudní v řadě ustanovení o řízení ve věcech nájemních arcíř obdobného předpisu neobsahuje. To však stalo se, jak svědčí o tom motivy, proto, že za ustanovení § 14 cit. císařského nařízení shledávána rovnocenná a stejně účinná ochrana pronajímatelových zájmů v předpisech exekučního řádu o prozatimních opatřeních. A vskutku také širokým doslovem § 381 ex. ř. kryty jsou plnou měrou i případy, o nichž zmiňoval se § 14 cit. císařského nařízení. Třebaže tedy k důvodům v odpor vzatého usnesení nelze se přikloniti, musel nicméně dovolací rekurs minouti se s úspěchem, poněvadž navrhovatel toho, co mu osvědčiti náleželo, ne-

osvědčil a toto opomenutí týká se obojí podmínky prozatímního opatření, totiž i nároku i nebezpečí, a osvědčení nebezpečí ani dáním jistoty nelze nahraditi.

Čís. 522.

Zákon ze dne 18. srpna 1918, čís. 317 ř. zák. nebyl zrušen zákonem ze dne 18. března 1920, čís. 187 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 18. května 1920, R II 100/20.)

V žalobě vznesené na vrchní zemský soud v Brně, domáhal se žalobce na Čs. republice odškodnění za úraz, jenž byl mu způsoben po státním převratu Čs. vojskem, zakročivším proti shluknuvšímu se davu. Žaloba byla původně vrchním zemským soudem vrácena, nejvyšší soud nařídil však usnesením ze dne 30. března 1920, R II 19/20 (č. sb. 473) soudu první stolice, by o žalobě jednal. Usnesením ze dne 23. dubna 1920 vrchní zemský soud žalobu znovu odmítl pro nepřipustnost pořadu práva. **Důvody:** Po rozhodnutí nejvyššího soudu nabytí platnosti zákon ze dne 18. března 1920, čís. 187 sb. z. a n., dle něhož může stát tomu, kdo utrpěl škodu na majetku, životě nebo zdraví při výtržnostech buď od výtržníků, nebo zakročením veřejné moci proti nim, poskytnouti příspěvek k úhradě této škody (§ 1). O tom, zda a v jaké výši má býti poškozenému příspěvek poskytnut, rozhoduje podle svého volného uvážení ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí a s ostatními, případně súčasnými ministerstvy, přihlížejíc k majetkovým poměrům poškozeného, jakož i k tomu, kdy a jak jmění svého nabyt (§ 4). Zákon tento vztahuje se i na škody, způsobené po 28. říjnu 1918, avšak před vyhlášením tohoto zákona (§ 7). Vzhledem k těmto zákonným ustanovením, jimiž byl zákon ze dne 18. srpna 1919, čís. 317 ř. zák. derogován, jest pořad práva v této záležitosti vyloučen, k čemuž jest dle ustanovení § 42 j. n. přihlížeti z moci úřední.

Nejvyšší soud usnesení vrchního zemského soudu zrušil a nařídil mu, by, nehledě k důvodu odmítnutí žaloby pro nepřipustnost pořadu práva, o ní dále jednal.

Důvody:

Usnesení v odpor vzaté vychází ze stanoviska, že žaloba domáhá se náhrady škody, kterou nezl. Ferdinand P. utrpěl na zdraví při výtržnostech zakročením veřejné moci proti nim. Již zdejší rozhodnutí ze dne 30. března 1920 č. j. R II 19/20, v této věci vydané, poukazuje k tomu, že z údajů žaloby nelze bezpečně usuzovati, že vojsko, pokud se týče vojenský oddíl při události, jež jest skutkovým podkladem žaloby, zakročily v zájmu veřejného pořádku, naopak z toho, že žaloba výslovně zdůrazňuje, že ke střelbě se strany vojáků došlo bez rozkazu velitele, k tomu povolaného, a že stříleli jednotliví vojáci o své újmě, lze spíše za to míti, že žaloba stanovisko, jako by šlo o zakročení v zájmu pořádku a o zakročení oprávněné k tomu veřejné moci, přímo odmítá. Nevyplývá tedy ze žaloby, že jde v skutku o případ, kdy nezl. Ferdinand P. utrpěl škodu